

[Undervisningsministeren.]

folkeskolens elever på grund af afstand eller trafikikkerhed og af syge og invaliderede børn foreslået ophævet ved ændringsforslaget til folkeskoleloven; udgifterne ved disse befordringsordninger er samtidig foreslået fordelt med 25 pct. til primærkommunen og 75 pct. til amtskommunen. Også inden for fritidsundervisningen foreslås statsstilskuddet til befordringsudgifter ophævet ved ændringsforslaget til fritidsundervisningsloven. Den nugældende statsstøttede befordringsordning for gymnasieelever og studenterkursister, som er frivillig for kommunerne, er ikke lovhjemlet, og statsstilskuddet vil derfor blive inddraget fra 1. april 1970 ved udsendelse af cirkulære herom til afløsning af undervisningsministeriets cirkulære af 14. juli 1967.

Forslaget om ændring af lov om lønninger m. m. til folkeskolens lærere tilsigter alene en ændring af byrdefordelingen mellem staten og kommunerne, idet statens tilskud til lærerlønninger m. m. i folkeskolen foreslås nedsat fra 85. pct. til 60 pct.

Specielt med hensyn til fritidsundervisningen fremhæves, at lovforslaget herom, for så vidt angår ungdomsskolen, indebærer bortfald af statsrefusion af kommunernes udgifter til bl. a. ophold og forplejning i forbindelse med undervisning under kostskolelignende former og til lejrskoleophold. De nævnte aktiviteter er ikke obligatoriske for kommunerne, men der må fra statens side lægges stor vægt på, at de gennemføres i rimeligt omfang. Undervisningsministeriet agter nøje at følge udviklingen med hensyn til den kommunale aktivitet på disse felter, og hvis lovforslagets gennemførelse skulle vise sig at betyde en svigtende kommunal interesse på disse punkter, må det overvejes, om det måtte være ønskeligt ved en ændring af fritidsundervisningsloven at pålægge kommunerne pligt til at gennemføre de nævnte aktiviteter.

For så vidt angår dette lovforslags bestemmelser om konsulenter for fritidsundervisning henvises til forslagets bemærkninger samt til det samtidig fremsatte forslag til lov om amtsrådenes og amtskommunernes overtagelse af skolerådenes og skolefondenes opgaver m. v.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg

lovforslagene til velvillig behandling i det høje ting.

Jeg tillader mig herefter for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til private gymnasieskoler, forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til private studenterkursus, forslag til lov om ændring af lov om højere forberedelseseksamen, forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til private realskoler, forslag til lov om ændring af lov om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler, forslag til lov om ændring af lov om private tysksprogede skoler, tysksproget hjemmeundervisning m. m. i de sønderjyske landsdele, forslag til lov om ændring af lov om efterskoler, forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler og landbrugsskoler og forslag til lov om ændring af lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m. m.*

Samtlige disse forslag er en konsekvens af det den 14. januar 1969 fremsatte lovforslag om statsstøtte til visse private skoler, idet der hermed tilvejebringes hjemmel for at opheve de gældende statstilskuds- og statslånsregler, som skal erstattes af den nye støttelovs tilskuds- og lånebestemmelser.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslagene til velvillig behandling i det høje ting.

Ligeledes tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om statsstøtte til visse private seminarier.*

Forslaget omfatter de private lærerseminarier, husholdningsseminarierne og børnehavn- og fritidshjemsseminarierne. Efter de gældende regler om statstilskud til disse seminarier dækkes seminariernes udgifter kun delvis, og det resterende beløb opkræves af de studerende som studieafgift.

Dette forhold føles ikke rimeligt i betragtning af, at undervisningen på statens seminarier er gratis, og at de, der ønsker en uddannelse til lærer i folkeskolen, på grund af den store tilgang til seminarierne ikke selv kan vælge, om de ønsker at få uddannelsen på et statsseminarium eller et privatseminarium. Hertil kommer, at det er den almindelige opfattelse, at al højere uddannelse bør være vederlagsfri.

[Undervisningsministeren.]

Det er derfor mit ønske at søge gennemført en vederlagsfri uddannelse på de private seminarier, der omfattes af lovforslaget, og at dette gøres på den måde, at staten overtager udgifterne til de private seminariers drift og anlæg.

Seminarierne er fortsat private og ejer således deres ejendomme, og udover det indseende med deres økonomi, som en fuld statsdækning af deres udgifter nødvendigvis må fordrer i form af godkendelse af deres budgetter og regnskaber, er der ikke i den omstændighed, at undervisningen gøres gratis, baggrund for at ændre det idégrundlag eller de traditioner, hvorpå flere af de private seminarier er opbygget.

Det er foreslået gjort til en betingelse for, at staten afholder udgifterne, at seminarierne er selvejende institutioner. Der ligger heri dels, at private interesser ikke opnår nogen fordel af statens ydelser, dels at kommunale interesser ikke bliver dominerende; jeg har den opfattelse, at seminariedrift ikke er et kommunalt anliggende, og skal herved tillade mig at henvise til bemærkningerne herom i det forslag til lov om uddannelse af børnehave- og fritidshjemspædagoger, som er fremsat i folketinget den 28. november 1968.

De private seminarier er — bortset fra to børnehaveseminarier — selvejende institutioner og opfylder derfor denne betingelse. Det ene privatejede børnehaveseminarium har ikke taget stilling til, hvorvidt det vil overgå til at være en selvejende institution, mens det andet har ansøgt herom. Såfremt ejeren af førstnævnte ikke ønsker at gå over til denne status, vil jeg være indstillet på at søge hjemmel til at yde dette seminarium støtte efter tilsvarende regler som foreslået i lovforslaget om statsstøtte til visse private skoler.

Ved de lærerseminarier, hvortil der er knyttet øvelsesskoler, finder jeg, at det vil være den enkleste og rimeligste ordning, at disse øvelsesskoler — forudsat at de opfylder de særlige betingelser, som er nævnt i lovforslaget — betragtes som en del af seminariet, og således at elevernes hjemstedskommuner betaler en afgift for, at eleverne går i øvelsesskolen, et forhold, der i princippet svarer til de ordninger, som gælder for statens øvelsesskoler.

Loven foreslås sat i kraft fra den 1. april 1970. Det vil ikke være muligt at gennemføre den tidligere under hensyn til det store arbejde, der forestår ved bl. a. for hvert enkelt seminarium at foretage den nødvendige økonomiske opgørelse.

For at lette de lærerstuderende er jeg, som det er nævnt i lovforslagets bemærkninger, indstillet på at søge forhøjet bevilgingen til nedbringelse af studieafgifterne i tiden fra 1. august 1969 til 31. marts 1970.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Endvidere tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte

forslag til lov om ændring af lov nr. 154 af 31. maj 1961 om udbygning og ombygning m. v. af den kgl. veterinær- og landbohøjskole.

I skrivelse af 17. februar 1967 (aktsykke nr. 163) gav den daværende landbrugsminister finansudvalget en redegørelse for udbygningen af den kgl. veterinær- og landbohøjskole på Frederiksberg og søgte om tilslutning til en udvidelse af den økonomiske ramme for udbygningen, som var indeholdt i bemærkningerne til forslaget til loven af 31. maj 1961.

Det fremgår af skrivelsen af 17. februar 1967, at man på grundlag af de i 1958 foretagne beregninger anslog omkostningerne ved byggeriet på Frederiksberg til ca. 60 mill. kr. i 1958-priser, og at landbrugsministeriet i de år, der var gået siden lovens vedtagelse, havde søgt og fået bevilget visse justeringer af den oprindelig anslåede byggeudgiftsramme. Foruden den almindelige regulering på grund af løn- og prisstigninger blev der foretaget justeringer på grund af ændrede honorarsatser for byggeriets teknikere, ændret finansiering af fjernvarmeanlægget og ekstra piloteringsarbejder.

Når udgifterne til trods for disse justeringer alligevel er blevet højere end oprindelig forudsat, og når udbygningsperioden må forlænges med to år, skyldes det, at de beregninger, der lå til grund for byggeudgiftsrammen i bemærkningerne til loven af 1961, hvilede på nogle af boligministeriet godkendte enhedspriser pr. m², som senere viste sig at være for lavt ansat. Hertil kommer, at man på det skitseplanstadium, man